

Kerstin Hesselgren: Tal om ungdom, skola och yrkesutbildning

Talare

Kerstin Hesselgren
Ledamot i riksdagens andra
kammare

Omständigheter

Talet finns som en del i Svenska Filminstitutets serie Talarfilmer. Detta tal kan återfinnas på denna länk:
<https://www.filmarkivet.se/movies/talarfilm-kerstin-hesselgren/>

- 1 Många torde med oro minnas vår svåra arbetslöshet som följde det förra världskriget, inte omedelbart men småningom och i värre och värre former. Det var ett bekymmer inte bara för vårt land men för hela världen.
- 5 Flera av internationella arbetskonferenserna i Genève ägnades detta problem och ungdomsorganisationerna från mest hela den civiliserade världen vädjade till den internationella arbetskonferensen att söka vinna en väg ut ur svårigheterna.
- 10 Olika mer eller mindre radikala, mer eller mindre praktiska förslag togs upp till diskussion. Särskilt intresserad var man av en utökning av skoltiden till minst 15 år samt av en tidigare pensionsålder.

- Det senare förslaget har vi följt men också lärt oss att den åtgärden är ett
- 15 tveeggat svärd. Jag torde inte behöva närmare utlägga texten, motionerna var årets riksdag inte minst folkpartiets, visar hän på faran att i förtid pensionera arbetsdugligt folk.

- Utskottet var visserligen klenmodigt och vågade blott föreslå en möjlighet att i
- 20 enskilda fall kunna bevilja ett eller ett par års uppskov. Men jag är övertygad om att vi måste gå vidare på den inslagna vägen om det arbetsförda åldrarna skulle orka bära pensionerna för dem som verkligen behöva dessa.

- Skolfrågan åter bottenar i så mycket annat och är under alla förhållande et arbete
- 25 på lång sikt. Det torde väl ännu vara klart var den allmänna medborgliga utbildningen bör sluta och den verkliga yrkesutbildningen taga vid. Emellertid

böra vi kunna möta den kristid vi har all anledning befara med erfarenheter hämtade från det förra världskriget. Då liksom nu blev det en fantastisk blandning av arbetsbrist och arbetslöshet. Hela yrkesgrenar lades ned och andra
30 krävde folk åter folk men nej vilka som helst. Vissa former av utbildning eller yrkesskicklighet gav möjlighet till hur mycket arbete som helst. Vissa former av företagsamhet bleve ett rikt fält för sin verksamhet.

Ännu är vår arbetsmarknad inte kommen in i den gungning som följer den
35 verkliga bristen på råvaror. Men många tecken tyda på att den är på väg. Här och där minskas redan arbetskraften radikalt, i hur det kanske är märks så mycket på grund av utkallelse av manlig arbetskraft. På andra håll ropas efter arbetskraft och man suger åt sig vad man kan få och yrkesskicklig om det finns men annars utbildad som är snabbkurser bibringas de nödvändiga kunskapen.
40 Det är den yngre ungdomens gyllene tid. Inte minst den kvinnligas och det är en farlig tid för denna ungdom. Den lockas att kasta all gedigen utbildning åt sidan för att snabbt komma in i förvärvslivet.

Hur minns vinter det många jobbarynglingarna och pojkmäklarna från förra
45 kristiden. Hur de växte upp som svampar ur jorden. Hur de förtjänade stora pengar. Pengar som i regel smälte samman som smör i solen och lämnade dem arbetsodugliga och pretentiösa för livet. Och den kvinnliga ungdomen som direkt från folkskolan fick högt avlönade kontorsplatser som vore fullkomliga återvändsgränder och som lika plötsligt drogs in som det hade kommit till. En
50 hel här av arbetslösa, utbildad och vid lätta förtjänster van ungdom växte fram och förenade sig med dem som aldrig hunnit få något arbete.

Jag vill minnas att det steg till nära 60 000 bara i vårt land. Andra länder hade än
högre siffror. Att det inte blev värre följer för oss har vi att tacka våra
55 folkhögskolor, våra yrkesskolor, våra statsstipendier, våra arbetsläger och våra hemgårdar för. Och det målmedvetna sättet varpå vår ungdom utnyttjade dessa möjligheter. Det dröjde innan allt detta började ta sig bruk eller komma i gång, men det var tidigt nog för att rädda vår bästa ungdom. Och det gav erfarenheter som vi böra till det yttersta utnyttja när det nu gäller att möta den kris som
60 kommer oss allt närmare.

Ännu är vi blott i första skedet, det många arbetsmöjligheterna och det många tillfällena skede och denna fas kommer att mer eller mindre fortgå så länge utkallelserna varar. Den yngsta ungdomen av båda könen har nu som då stora

möjligheter. De unga finna nu som förra gången, ofta arbetsmöjligheter bara det hinna ur skolan. Det får dem utan särskild utbildning eller efter någon snabbkurs som ger dem en fullständigt oriktig uppfattning av begreppet yrkeskunskap innebär.

70

Det är oerhört frästande för ungdomen själva och föräldrar är i tider som dessa släppa på utbildning och låter dem gå ut i förvärvsarbete som ligger så lockande väl till för dem. Särskilt torde detta gälla den kvinnliga ungdomen som nu ofta slipper konkurrensen med den manliga och för den yngre manliga ungdomen som slipper konkurrensen med den äldre.

75

Överallt behövs de, överallt har man användning för dem eller kommer att få det om inkallelserna fortfara. Det är inte lätt att motstå då, det är inte lätt för föräldrarna att komma ihåg att det enda som förra gången räddade när arbetslösheten kom var de verklig yrkesittliga, de verkligt yrkesutbildade. Det är frestelsen att släppa på yrkesutbildningen som jag i ljuset av vad som skedde förra gången ville varna för. Håll ungdomen kvar i yrkesskolor och utbildningsanstalter. Låt dem inte lockas in på en bana utan utvecklingsmöjligheter därför att sådana nu är tillgängliga och lönande.

80

Naturligtvis kunna de om det är nödvändigt för en tid draga nytta av sådant arbete för att vinna erfarenhet och komma i kontakt med arbetslivet. Det är bara en fördel, förutsatt att det ingår som ett led i deras där efter återupptagna yrkesutbildning.

85

Vad jag vill varna för är att ungdom ska få den föreställningen att det för närvarande tämligen lätt erhållna arbetet i typiskt för arbetslivet och att det är snabbkurser som nu bjudas kunna räkna som verkligen yrkesutbildning.

90

Vad flickorna beträffar så tror jag att det är än större fara. Dels sitter nog sedan gammalt den föreställningen i hos både föräldrar och myndigheter att flickorna kunna nöjas med korta kurser.

95

Dels hotar de en särskild svårhet. Nu är deras arbetskraft eftersökt. Nu får de lätt platser åtminstone vikariat. Nu prisar man deras tilltaxenhet och duglighet. Men hur blir det när det inkallade kommer att tillbaka? Då blir det annat ljud i källarn. Då konkurrerar de. Då får det gå eller åtminstone gå tillbaka till de lågt avlönade platser som deras manliga och bättre utbildade kamrater ej vill jag ha.

100

105 Blir utkallelsetiden lång så blir naturligtvis svårighet större. Blir den
jämförelsevis kort och ungdomen manlig som kvinnlig helt resolut tar denna tid
och dess arbete som ett led i en utbildning som det sedan målmedvetet följa, så
kan en tid som denna bli det verklig nytta för deras livsarbete.

110 Detta må nu komma att ligga på samma eller på annat område. Varje
arbetserfarenhet är som vi alla veta användbar även om det skulle bli på ett helt
olika gebit. Denna för ungdomen som riskfyllda tid kan om rätt utnyttjad fostra
duglighet och förståelse för arbetets värde. Det må nu vara praktiska eller det
intellektuella område. Av allt att döma kommer det praktiska arbetets sociala
115 anseende att stiga i samma mån som man inser yrkesutbildningens betydelse.

Kristiden hjälper oss i detta sociala utjämningsarbete. Stärkkragarnas proletariat
kan komma att ersättas av det skickliga yrkesmännens och yrkeskvinnornas
målmedvetna och självständiga kor. Jag menar sådana att kristiden bör tagas
120 som ett målmedvetet led i det ungas yrkesutbildning som ett led i den, ej som en
ersättning för den.

Vi har att möta en hård tid men rätt tagen kan den bli ett medel att stärka vår
ungdom och att fostra den för livets hårda allvar.
125

Källa

<div>Transkriberat från videoinspelning: Talarfilm Kerstin Hesselgren (1940), publicerad på filmarkivet.se,
2011-02-01 (transkriberat: 2024-11-26) </div>

URI

130 <https://www.svenskatal.se/tale/kerstin-hesselgren-tal-om-ungdom-skola-och-yrkesutbildning>

135

140